

Raadsinformatiebrieft

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Voortgang uitvoering beleidsplan "De integrale aanpak Actief uit armoede en schulden 2019 – 2022"

RIB nummer 2019 150

collegevergadering d.d. 17 december 2019

programma Gezond en actief Venlo

portefeuillehouder A. Vervoort

ons kenmerk 1570491

team RGPIOT

steller TJMS Willems

doorkiesnummer

e-mail ta.willems@venlo.nl

datum 17 december 2019

bijlage(n)

datum verzonden 19 december 2019

Informatie voor de raad (voor kennisgeving)

Met deze raadsinformatiebrieft informeren wij uw raad over de voortgang op de uitvoering van het beleidsplan "De integrale aanpak Actief uit armoede en schulden 2019 – 2022".

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

Twan Beurskens

de loco-burgemeester

Erwin Boom

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)

Uw raad heeft op 19 december 2018 het beleidsplan “De integrale aanpak Actief uit armoede en schulden 2019 – 2022” vastgesteld. In het beleidsplan zijn vier speerpunten benoemd:

- Speerpunt 1: Op de bewoner afgestemde houding en communicatie.
- Speerpunt 2: Armoede en schulden voorkomen en bestrijden vanuit een sluitende en integrale aanpak.
- Speerpunt 3: Doorontwikkeling minimaregelingen.
- Speerpunt 4: Meer inzicht en grip op de effectiviteit van het beleid.

Voor elk van deze speerpunten zijn meer concrete acties geformuleerd die in 2019 en verder worden uitgevoerd.

De acties voor **speerpunt 1** (Op de bewoner afgestemde houding en communicatie) zijn vanaf 2020 ingepland.

Voor **speerpunt 2** (Armoede en schulden voorkomen en bestrijden vanuit een sluitende en integrale aanpak) waren voor 2019 de volgende acties voorzien:

- Actie 4: Een goed alternatief voor beschermingsbewind inrichten.
- Actie 5: De instroom bij bewind verminderen en de uitstroom vergroten.
- Actie 6: Integrale aanpak schuldhulpverlening.
- Actie 8: Mensen die contact zoeken met de gemeente Venlo en waarbij ook sprake is van schuldenproblematiek worden via een warme overdracht naar de betreffende collega geleid.
- Actie 9: Om er eerder bij te zijn, wordt de samenwerking met de sociale wijkteams geïntensiveerd.

Voor **speerpunt 3** (Doorontwikkeling minimaregelingen) was voor 2019 de volgende actie voorzien:

- Actie 3: Uitvoeringskosten Geld Terug Regeling terug dringen

Voor **speerpunt 4** (Meer inzicht en grip op de effectiviteit van het beleid) waren voor 2019 de volgende acties voorzien:

- Actie 2: Directe toegang tot gegevens
- Actie 3: Er is behoefte aan meer inzicht in waar we staan t.o.v. andere gemeenten

Verder werken we aan een intensivering van de samenwerking tussen beleid en uitvoering, onder meer door het aansluiten van beleidsadvies bij het teamoverleg van schuldhulpverlening. Ook de intensivering van de samenwerking met vrijwilligersorganisaties en verbetering van de samenwerking met Plangroep is een continu proces. Tevens hebben we ons aangesloten bij de community vroegsignalering van de NVVK ter voorbereiding op de start van het project “Vroeg erop af” dat voor 2020 in het uitvoeringsplan is opgenomen.

Wij informeren uw gemeenteraad zoals toegezegd in het voorjaar van 2020 over de *effecten* van het beleidsplan “De integrale aanpak Actief uit armoede en schulden 2019 – 2022”.

Onderbouwing

■ Algemene toelichting

1. **Wat is de kernopgave** (Wat wordt voorgelegd aan de raad?)

Uw raad heeft op 19 december 2018 het beleidsplan “De integrale aanpak Actief uit armoede en schulden 2019 – 2022” vastgesteld. Daarbij hebben wij de toezegging gedaan uw raad eind 2019, begin 2020 te informeren over de effecten van het beleid middels een beeldvormende presentatie en/of RIB. Doordat het eerste jaar van de uitvoering het beleidsplan nog niet is verstreken, is het nog te vroeg om de effecten te meten. In deze RIB informeren wij u over de voortgang op de verschillende speerpunten en acties.

2. **Waarom?** (Wat is het doel van de raadsinformatiebrief?)

Met de RIB wordt uw raad geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het beleidsplan.

3. **De informatie**

Eerst wordt ingegaan op de speerpunten en acties voor 2019 die in het beleidsplan zijn opgenomen. Vervolgens geven we van deze speerpunten en acties de voortgang aan, en tot slot geven we een doorkijkje naar 2020. Zo kunt u onder meer zien dat we een alternatief hebben ingericht voor de Geld Terug Regeling, dat partijen in het maatschappelijk veld zijn geïnformeerd over het vangnet op het gebied van armoede en schulden en dat verschillende teams doorverwijzen naar schuldhulpverlening wanneer zij schuldenproblematiek signaleren.

Vier speerpunten

In het beleidsplan “Actief uit armoede en schulden – Integrale aanpak 2019 – 2022” zijn vier speerpunten benoemd:

- Speerpunt 1: Op de bewoner afgestemde houding en communicatie.
- Speerpunt 2: Armoede en schulden voorkomen en bestrijden vanuit een sluitende en integrale aanpak.
- Speerpunt 3: Doorontwikkeling minimaregelingen.
- Speerpunt 4: Meer inzicht en grip op de effectiviteit van het beleid.

In het uitvoeringsprogramma is per speerpunt aangegeven welke acties er nodig zijn om invulling te geven aan de speerpunten en het doel te bereiken. Ook is aangegeven hoe de acties het beste kunnen worden uitgevoerd, wat de uitgaven en opbrengsten zijn, welke resultaatindicatoren we hanteren en wat de risico's zijn.

Acties per speerpunt

1. De acties voor speerpunt 1 (Op de bewoner afgestemde houding en communicatie) zijn voor 2020 ingepland, zie pagina 14 t/m 16 van het beleidsplan. Daar komen we hieronder op terug, bij de vooruitblik. Op pagina 4 van deze raadsinformatiebrief leest u tevens welke acties reeds in 2019 zijn gerealiseerd.

2. Voor speerpunt 2 (Armoede en schulden voorkomen en bestrijden vanuit een sluitende en integrale aanpak) waren voor 2019 de volgende acties voorzien:

- Actie 4: Een goed alternatief voor beschermingsbewind inrichten.
- Actie 5: De instroom bij bewind verminderen en de uitstroom vergroten.

Raadsinformatiebrief - onderbouwing

- Actie 6: Integrale aanpak schuldhulpverlening.
- Actie 8: Mensen die contact zoeken met de gemeente Venlo en waarbij ook sprake is van schuldenproblematiek worden via een warme overdracht naar de betreffende collega geleid.
- Actie 9: Om er eerder bij te zijn, wordt de samenwerking met de sociale wijkteams geïntensiveerd.

3. Voor speerpunt 3 (Doorontwikkeling minimaregelingen) was voor 2019 de volgende actie voorzien:

- Actie 3: Uitvoeringskosten Geld Terug Regeling terug dringen.

4. Voor speerpunt 4 (Meer inzicht en grip op de effectiviteit van het beleid) waren voor 2019 de volgende acties voorzien:

- Actie 2: Directe toegang tot gegevens.
- Actie 3: Er is behoefte aan meer inzicht in waar we staan t.o.v. andere gemeenten.

Wat hebben we gedaan?

Hieronder belichten we per speerpunt de voortgang op de uitvoering van de diverse acties

Speerpunt 1: Op de bewoner afgestemde houding en communicatie

In 2019 heeft een (interne) workshop plaatsgevonden gericht op eenvoudig taalgebruik. In lijn met deze workshop is ook het taalgebruik in de uitgaande brieven aangepast en afgestemd op de doelgroep. Daarnaast is in oktober 2019 in samenwerking met NIBUD de 'Geldkrant' uitgebracht.

Speerpunt 2, actie 4: Een goed alternatief voor beschermingsbewind inrichten

Op grond van het uitvoeringsplan moet het goede alternatief voor bewind worden ingericht door budgetbeheer in eigen beheer uit te voeren. We hebben onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om budgetbeheer zelf uit te voeren. Die mogelijkheden zijn er. Om die reden is gestart met het opnieuw inrichten van de werkprocessen. Wanneer dit is afgerond, en naar verwachting zal dat rond juni 2020 zijn, kan de pilot budgetbeheer starten. Voor budgetbeheer is nieuwe software nodig. In de pilot moet duidelijk worden wat er precies nodig is en welk pakket het beste aansluit. We kiezen er daarbij bewust voor om het in eigen beheer nemen van taken gefaseerd te doen.

Speerpunt 2, actie 5: De instroom bij bewind verminderen en de uitstroom vergroten

In het beleidsplan is de ambitie opgenomen dat het aantal trajecten bewind in 2019 met 5% gedaald moet zijn ten opzichte van 2018. Het resultaat hiervan wordt inzichtelijk gemaakt in de effectenrapportage.

Om het aantal trajecten bewind te laten dalen, is er bij inwoners die zich melden voor schuldhulpverlening kritischer gekeken naar de ondersteuningsbehoefte van de inwoner. Daar waar volstaan kan worden met een minder ingrijpende vorm van ondersteuning, is de inwoner begeleid naar deze lichtere vorm van ondersteuning. Dat kan een budgetbeheerder zijn, maar bijvoorbeeld ook een vrijwilliger.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de kosten bijzondere bijstand bewindvoering met 1,7% zijn gedaald.

Kosten bijzondere bijstand bewindvoering	
2018	€ 1.899.571
2019	€ 1.867.123 (begroot op basis van uitgaven tot en met oktober 2019)

In het najaar is met een werkgroep van klantadviseurs en bewindvoerders gekeken naar het bevorderen van financiële zelfredzaamheid van de inwoner bij het einde van de schuldregeling en daarbij het naderende einde van het schuldenbewind. Het is een taak van de bewindvoerder om de zelfredzaamheid van de inwoner die onder bewind is gesteld, waar mogelijk, te bevorderen.

Dit wordt gedaan door deze in een aantal stappen steeds meer betalingen zelf te laten verrichten (van weekgeld, naar maandgeld, naar steeds meer vaste lasten zelf voldoen). Deze afbouw is echter niet voor iedere inwoner toereikend, en ook is volledige financiële zelfredzaamheid niet voor iedere inwoner haalbaar. Daarom is met bewindvoerders de afspraak gemaakt om gezamenlijk (inwoner, bewindvoerder en klantadviseur) zes maanden vóór het einde van het minnelijke traject te beoordelen wat de inwoner bij het einde van het schuldenbewind nog nodig heeft en daar samen naartoe te werken c.q. de inwoner daar naartoe te begeleiden.

Speerpunt 2, actie 6: Integrale aanpak schuldhulpverlening

In het uitvoeringsplan is aangegeven dat de integrale aanpak schuldhulpverlening gerealiseerd moet worden door herijking van het schuldhulpverleningsproces, waarbij aandacht is voor registratie, monitoring en verbetering van efficiëntie en onderzoeken in hoeverre het wenselijk is onderdelen in eigen beheer uit te voeren.

We hebben een nieuw schuldhulpverleningsproces ontworpen waarbij de regie meer bij de klantadviseurs is komen te liggen. Met het nieuwe proces kan beter inzichtelijk worden gemaakt welke vorm van ondersteuning de klantadviseur voor de inwoner inzet. Ook is gestart met het opnieuw inrichten van de werkprocessen.

Speerpunt 2, actie 8: Mensen die contact zoeken met de gemeente Venlo en waarbij ook sprake is van schuldenproblematiek worden via een warme overdracht naar de betreffende collega geleid, en actie 9: Om er eerder bij te zijn wordt de samenwerking met de sociale wijkteams geïntensiveerd

De contacten tussen de klantadviseurs schuldhulpverlening en de wijkteamleden zijn aangehaald. Als een wijkteamlid in een keukentafelgesprek merkt dat er mogelijk sprake is van financiële problemen, wordt geschakeld met een klantadviseur schuldhulpverlening. En wanneer een bijstandcoach bij een bijstandsaanvraag signaleert dat er (wellicht) sprake is van schulden, wordt de inwoner actief geattendeerd op de mogelijkheden van schuldhulpverlening. Een en ander zal ook vastgelegd worden in werkprocessen.

Speerpunt 3, actie 3: Uitvoeringskosten voor de Geld Terug Regeling terug dringen

In het uitvoeringsplan is aangegeven dat we de uitvoeringskosten terugdringen door een alternatief voor de Geld Terug Regeling op te zetten, omdat de uitvoeringskosten voor de Geld Terug Regeling te hoog waren. Inwoners moesten bewijsstukken inleveren van de gemaakte kosten en de gemeente beoordeelde of de kosten voor vergoeding in aanmerking kwamen.

Het alternatief is gevonden in het verstrekken van een bijdrage van maximaal € 100,- voor maatschappelijke participatie door middel van een tegoed op de StadspasVenlo. Dit tegoed kan worden besteed bij aangesloten bedrijven en organisaties. Om dit mogelijk te maken, heeft uw raad in juni 2019 de "Verordening maatschappelijke participatie minima gemeente Venlo 2020" vastgesteld. Vervolgens is deze verordening geïmplementeerd en is in Loyalty Connect de partner gevonden om de aanvragen voor de participatieregeling en de bestedingen met de StadspasVenlo te faciliteren. Door deze werkwijze hoeven bestedingen niet meer aan de hand van facturen/bonnetjes te worden gecontroleerd. Vanaf 1 december 2019 kunnen de aanvragen voor maatschappelijke participatie voor minima voor 2020 worden ingediend.

Speerpunt 4, actie 2 "Directe toegang tot informatie"

In het uitvoeringsplan is met betrekking tot deze actie opgenomen dat we de monitoring van informatie van minimaregelingen en schuldhulpverlening verbeteren. We hebben in beeld gebracht over welke informatie we willen beschikken. Deze informatie zullen we koppelen aan het werkproces.

Speerpunt 4, actie 3: Er is behoefte aan meer inzicht in waar we staan t.o.v. andere gemeenten

We willen dit inzicht verkrijgen door deel te nemen aan de Divosa benchmark gemeenten en aan de pilotstarter van de VNG. We hebben reeds deelgenomen aan de Divosa benchmark over 2018. De informatie die niet eenvoudig te verkrijgen was, hebben we meegenomen bij de bepaling van de informatiebehoefte als benoemd bij actie 2 van speerpunt 4 hierboven, zodat deelname aan de benchmark elk jaar soepeler zal lopen. Ook hebben wij deelgenomen aan de 'Lokale FNV Monitor 2018', waarvan de resultaten in september 2019 met uw gemeenteraad zijn gedeeld.

Wat hebben we verder gedaan?

- In het najaar van 2019 zijn circa 200 personen (professionals en vrijwilligers) uit het maatschappelijk veld in een training geïnformeerd over het vangnet dat de gemeente Venlo biedt op het gebied van armoede en schulden (speerpunt 1, actie 3, gepland in 2020).
- De gemeente Venlo maakt gebruik van de online Geldplannen van het Nibud. Als tegenprestatie werken wij mee aan onderzoek naar de effectiviteit van het Geldplan "Kom uit de geldzorgen". Dit doen wij in samenwerking met maatschappelijke partners.
- We werken aan een intensivering van de samenwerking tussen beleid en uitvoering, onder meer door het aansluiten van beleidsadvies bij het teamoverleg van schuldhulpverlening.
- We werken aan een intensivering van de samenwerking met vrijwilligersorganisaties.
- Verbetering van de samenwerking met Plangroep als continu proces.
- We hebben aansluiting gezocht en gevonden bij de community vroegsignalering van de NVVK ter voorbereiding op de start van het project "Vroeg erop af" dat voor 2020 in het uitvoeringsplan is opgenomen (speerpunt 3, actie 2). Het doel van "Vroeg erop af" is te komen tot een meer structurele vroegsignalering.
- Verder is onderzocht of samenwerking tussen de beleidsterreinen armoede/schulden en gezondheid een meerwaarde heeft, en die meerwaarde is er zeker. Schulden kunnen immers leiden tot gezondheidsproblemen en gezondheidsproblemen tot schulden. Daar waar er raakvlakken zijn, betrekken we elkaar. Ook dit wordt vastgelegd in de werkprocessen.

Doorkijk naar 2020

Het beleidsplan, en daarmee ook de uitvoeringsplannen, omvat de jaren 2019 – 2022. Hieronder blikken we kort vooruit op wat er voor 2020 in elk geval op de rol staat.

Voor **speerpunt 1** (Op de bewoner afgestemde houding en communicatie) zijn in 2020 de volgende drie acties voorzien:

- Actie 1: De huidige manier van informeren inclusief het taalgebruik waar nodig verder verbeteren.
- Actie 2: Leren van de pilot mobility mentoring en van ervaringsdeskundigen t.a.v. onze eigen coaches.
- Actie 3: In de training signalering armoede en schulden wordt informatie over het vangnet opgenomen. We herhalen in het najaar de training van 2019, aangevuld met de laatste actualiteiten.

Voor **speerpunt 2** (Armoede en schulden voorkomen en bestrijden vanuit een sluitende en integrale aanpak) zijn in 2020 de volgende acties voorzien:

- Actie 1: Meer inzet van gerichte en structurele preventie met bijzondere aandacht voor armoedeproblematiek onder ouderen.
- Actie 2: De start van het project “Vroeg erop af” om vroegsignalering beter te borgen.
- Actie 3: Inrichten van een goed cliëntvolgsysteem en het opzetten van een nazorgtraject.
- Actie 4: Voortzetting van het inrichten van een goed alternatief voor beschermingsbewind door middel van een pilot budgetbeheer uitgevoerd door de gemeente.
- Actie 5: Na analyse van de inzet van bewind bij inwoners, in beeld brengen hoe we op een passende wijze de instroom bij bewind verder kunnen verminderen en de uitstroom kunnen vergroten.
- Actie 6: Implementatie van het uitgewerkte schuldhulpverleningsproces.
- Actie 8: Mensen die contact zoeken met de gemeente Venlo en waarbij ook sprake is van schuldenproblematiek worden via een warme overdracht naar de relevante collega geleid. In 2020 gaan we de eerder gemaakte afspraken structureel borgen.

Voor **speerpunt 3** (Doorontwikkeling minimaregelingen) zetten we in 2020 vooral in op:

- Actie 2: Onderzoeken wat de effecten van een gestaffeld recht op toelage zijn en bij positieve resultaten invoeren.
- Extra Actie: Onderzoeken mogelijkheden t.a.v. doorontwikkeling van de collectieve zorgverzekering voor minima.

En voor **speerpunt 4** (Meer inzicht en grip op de effectiviteit van het beleid) gaan we in 2020 aan de slag met:

- Actie 2: Directe toegang tot gegevens en het verwerken van de in 2019 bepaalde indicatoren in de software zodat we eenvoudig toegang hebben tot gegevens.

4. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

Bij de vaststelling van het beleidsplan "De integrale aanpak Actief uit armoede en schulden 2019 – 2022" hebben wij toegezegd om uw raad eind 2019, begin 2020 te informeren over de effecten van het beleid, bijvoorbeeld in de vorm van een informatieve presentatie of een RIB.

Doordat het eerste jaar van het beleidsplan nog niet is verstreken, is het nog te vroeg om de effecten te meten. In de voorliggende RIB willen we u, in afwachting van de effectenrapportage, op de hoogte brengen van de voortgang op de diverse speerpunten en acties.

5. Relatie met programma

Het beleidsplan valt onder het programma Gezond en Actief Venlo, programmaliijn Meedoen.

6. Vervolprocedure voor de raad

Wij informeren uw gemeenteraad zoals toegezegd in het voorjaar van 2020 over de effecten van het beleidsplan "De integrale aanpak Actief uit armoede en schulden 2019 – 2022".